

Čtyři kroky k arménskému Mnichovu

- CZ24 News | 24. září 2023

Mezi Armény budou mít po další generace slova „Praha 2022“ stejnou pachuť zrady jako pro Čechy „Mnichov 1938“. Před rokem proběhla v našem hlavním městě utajovaná jednání mezi nejvyššími představiteli Azerbajdžánu a Arménie. Jednalo se o budoucnosti Arcachu, u nás známého jako Náhorní Karabach. Už tehdy podle válečného zpravodaje magazínu Politický kaleidoskop v Arcašském hlavním městě Štěpanakerstu Jevgenije Krutikova arménský prezident Nikol Pašinjan souhlasil s odevzdáním Arcachu Azerbajdžánu. Nyní arménský prezident aktivně brání evakuaci civilistů z Karabachu do Arménie. Pro 200 tisíc lidí podle jeho prohlášení, které citoval Armenpress bude v Arménii místo pouze pokud by se ukázalo, že je Azeři nechtějí nechat žít v Arcachu. Zřejmě by je raději viděl zmasakrované, jako Kurdy v provincii Afrinn na severu Sýrie, které povraždili islamisté podporovaní tureckou okupační armádou, než aby v metropoli vyprávěli o důsledcích jeho prozápadní politiky a zbabělosti tváří v tvář nepříteli.

Včera byl v Arcachu stále ještě dodržován režim zastavení palby. Tankové jednotky azerbajdžánské armády bez boje vstoupily do okrajových částí Štěpanakertu. Během dne kolona 15 nákladních vozidel ruských mírových jednotek přivezla do vyhladovělého města města 50 tun humanitární pomoci. Vozidla projela z Arménie přes Lajčinský koridor. Během celého dne pokračovala také evakuace civilistů z blízkosti linie dotyku azerbajdžánské armády a arcašské domobrany na ruskou základnu mírových sil.

Při odklizení trosk po bombardování a ostřelování Štěpanakertu byly zvýšeny statistiky zabitých civilistů na 200. Počet zachráněných zraněných podle včerejších údajů vzrostl o dalších čtyři stovky.

V půl sedmé večer začalo stahování jednotek arcašské domobrany z linie dotyku do kontaktních míst, které kontroluje ruská armáda. Odpoutání zneprátených stran kontrolují ruští mírotvorci, kteří podle dohody z Jevlachu vytvořili koridor mezi bojujícími stranami. Podle zpráv agentury ANI evakuovaní obránci večer začali odevzdávat ruské armádě zbraně, jak bylo rovněž dohodnuto na jednání v Jevlachu, které mezi azerbajdžánsou armádou a karabašskými milicemi zprostředkovala ruská diplomacie.

Během včerejška se sešla k mimořádnému zasedání i Rada bezpečnosti OSN. Arménský ministr zahraničí Ararat Mirzojan na zasedání Rady bezpečnosti OSN vyzval organizaci, aby vyslala misi, která by zhodnotila situaci v Náhorním Karabachu. „Vyzývám Radu bezpečnosti, aby prokázala svou autoritu tím, že přijme následující naléhavá opatření: Odsoudila obnovení nepřátelství a útoků na civilní osady a infrastrukturu, požadovala plné dodržování závazků podle mezinárodního humanitárního práva, včetně těch, které se týkají ochrany civilistů, okamžitě vyslat do Náhorního Karabachu misi OSN složenou ze zaměstnanců různých agentur, aby monitorovala a vyhodnocovala situaci v oblasti lidských práv, humanitární situaci a bezpečnostní situaci,“ řekl Mirzoyan. Podle agentury Armenpress také k vytvoření „příležitosti pro vytvoření mírových sil zmocněných OSN pro udržení stability a bezpečnosti v Náhorním Karabachu“. Do včerejšího večera se Rada bezpečnosti na rezoluci nedokázala shodnout.

Část jednání byla veřejná a přenášely ji televize. Poté se velvyslanci zemí zastoupených v Radě bezpečnosti odebrali k individuální konzultacím. Holandský vyslanec agentury Armenpress sdělil, že rezoluci o vyslání mírové mise OSN blokuje na žádost Azerbajdžánu Rusko. Moskva podle něj chce být jedinou mocností v regionu. Ruská armáda má stále vojenské základny v Arménii i Azerbajdžánu. Čínský diplomat podle RIA Novosti z blokování rezoluce o ukončení bojů a Karabachu a vyslání

mírového sboru OSN pro změnu obvinil Velkou Británii, která podle něj jedná ve shodě s USA.

Nyní je tedy čas ke zveřejnění dalších informací z analýzy tragického vývoje, který vyústil v okupaci Arcachu ázerbájdžánskou armádou, kterou pod názvem „Čtyři důvody proč se Arménie vzdala Náhorního Karabachu“, zveřejnil v magazínu Politický kaleidoskop Jevgenij Krutikov, který se zpravodajství z této oblasti dlouhodobě věnuje. Kapitulace Karabachu podle něj bude mít pro Arménii a celý jižní Kavkaz kolosální důsledky.

„Jak se ázerbájdžánským jednotkám podařilo provést vojenskou operaci za pouhých 24 hodin a proč nedokázal arménský premiér Nikol Pašinjan osobně ani arménská společnost zorganizovat nějaký slušný odpor? Scénář „omezené protiteroristické operace“ prováděné Ázerbájdžánem téměř zcela opakoval ázerbájdžánský vojenský akční plán z roku 2020. Jen s jinými výchozími pozicemi a radikálnějšími cíli.

Jak byl zlikvidován Náhorní Karabach

V předstihu byly vytvořeny tři úderné skupiny ve středním, severovýchodním a jihovýchodním směru. Po dělostřeleckém a raketovém útoku, který vedl ke ztrátě zbytků protivzdušné obrany a elektronického boje arménských sil, přešly ázerbájdžánské jednotky do útoku. Největšího postupu se Ázerbájdžáncům podařilo dosáhnout během dne severovýchodním směrem. Ázerbájdžánské síly postupovaly směrem k velkým vesnicím Getavan a Charektar. Město Mardakert (Akdere) bylo pod neustálou palbou dělostřelectva a tanků. Jihovýchodním směrem postupovali Ázerbájdžánci několika soutěskami směrem k Martuni (Chojavend), rovněž přesně podle scénáře připraveného před třemi lety. Byl obsazen měděno-molybdenový důl Kašen a také klášter Amaras ze 4. století, jedna ze starověkých arménských a křesťanských svatyní.

Ostřelování Stěpanakertu a Askeranu bylo chaotické a mělo za následek civilní oběti. Zároveň byla zdemolována tylová infrastruktura karabašského lidu nebo jak by se daly tyto cíle nazvat. Cílené bylo použití dronů turecké výroby Bayraktar. Ázerbájdžánské síly využívaly především raketové jednotky a dělové dělostřelectvo, které se jednoznačně inspirovalo zkušenostmi z bojových operací v zóně Severozápadního vojenského okruhu. Na několika sektorech fronty se arménské síly pokusily zorganizovat odpor založený na „holém hrdinství“ a dokonce způsobily ázerbájdžánským silám u Martuni určité ztráty.“, popsal průběh bojů korespondent z místa. Obráncům se podle něj podařilo zabít 80 útočníků, ale ani to nemělo významný dopad na průběh událostí.

Pašinjan: Arménie nezasáhne

„Odpoledne 19. září arménský premiér Nikol Pašinjan řekl, že Arménie se konfliktu nezúčastní, ačkoli se „pokoušejí ji do něj zatáhnout“. V noci začala jednání o kapitulaci Karabachu. Do poledne 20. září se objevily předběžné údaje o obrysech dohody. Palba měla ustát na celé čáře ve 13:00. Další „reintegrace“ Karabachu a celé arménské populace (kdo zůstane, exodus již začal) by měla vycházet z ústavy Ázerbájdžánu, ve které není žádná autonomní republika Náhorní Karabach (NKR). Dříve se hovořilo o jakémsi „zajištění práv“ arménského obyvatelstva, což bylo zapsáno v dohodě z roku 2020. Vojenské, politické a vládní struktury NKR jsou zrušeny a rozpuštěny. Stát Arménů z Arcach je likvidován. Dějiny Náhorního Karabachu tak skončily během jednoho dne.

Čtyři akty kapitulace Karabachu Pašinjanem

Co se vlastně stalo – a proč tak rychle? Prozápádní arménský prezident Nikol Pašinjan vzdal Arcach už v roce 2020, kdy Arméni utrpěli těžkou ránu v důsledku druhé karabašské války. Od té doby jsou úřady v Jerevanu zaneprázdněny vším možným, jen ne posilováním svých obranných schopností nebo dokonce diplomacie. Pašinjan se celou dobu choval, jako by Karabach už byl ztracen.

V Arménii probíhal boj mezi klany, včetně klanů orientovaných na vnější síly, především západní. V takové situaci nemůže být řeč o žádném „zvyšování obranyschopnosti“.

Pašinjan se vzdal Karabachu nejen prostřednictvím intrik a neúspěšného manévrování mezi několika mocenskými centry. Nikdo mu nebránil v tom, aby se právě teď prokázal. Vyhlásit mobilizaci, organizovat obranu a obecně dělat velký povyk. Rozhodl se však, že se Karabachu veřejně zřekne.

Pašinjanova vláda vlastními rukama pohřbila veškerý potenciál ruského mírového kontingentu. Už jen proto, že Pašinjan na svůj vlastní rozkaz zakázal arménským ozbrojeným silám pomáhat Arménům z Karabachu. To znamená, že Arménům bylo zakázáno zachraňovat Armény. Arménie jako stát a jednotliví hluchí obyvatelé Jerevanu nenosili zraněné děti ze Stěpanakertu – to nakonec udělali ruští vojáci, na něž vláda v Jerevanu ve svých projevech „házela bláto“.

Zdůrazněme: všechny ty roky byly mírové jednotky očerňovány v Jerevanu, a ne v Baku nebo dokonce ve Stěpanakertu. V Karabachu viděli zblízka, že situaci v regionu stabilizovaly ruské mírové síly.

Především je ale třeba vědět, že Pašinjan skutečně uznal suverenitu Ázerbájdžánu nad Karabachem na jednáních na podzim 2022 v Praze.“ To napsal Jevgenij Krutikov ve své analýze tyto čtyři kroky podle něj bohatě stačí na to, aby na Pašinjana dav na jerevanské třídě hlavní Tigrana Meca skandoval slovo „zrádce“.

Nikdo nebyl ochotný bojovat a Arcach

„Baku si bylo vědomo toho, jak se Arménie zachová v případě nové útočné operace v Karabachu. Stačilo se podívat na stav arménské společnosti. Arméni byli událostmi roku 2020 značně demoralizováni. Národ utrpěl hrozná trauma. Ale je tu také důležitý demografický detail. Proč se na začátku 90. let podařilo chudé a zcela obležené Arménii téměř dobýt Baku, ale před třemi lety se její jednotky zhroutily za měsíc a půl a nyní za pouhý den? Generace těch, kteří se zbraní v ruce dosáhli vytvoření karabašské státnosti, zestárla nebo jsou již mrtvé.

Za posledních 30 let se arménská společnost radikálně změnila. Nyní se nenašlo dost těch, kteří by chtěli bránit Karabach a dokonce i samotnou Arménii se samopalem v ruce. Arménská společnost je z velké části zvyklá, že jim určitě někdo pomůže. Rusové, Francouzi, Číňané, nebo na západě populární zpěvačka a modelka Kim Kardashian.“, konstatoval Krutikov.

Během posledních třiceti let došlo k velkému exodu Arménů do zahraničí. V diaspoře v Evropě a USA žije dvakrát tolik Arménů než v samotné Arménii. Problém tohoto exodu je i v tom, že do zahraničí odchází mladí a silní lidé. Doma naopak zůstávají spíše starší. Takto nalomená struktura populace podle Krutikovovy analýzy značně znesnadňuje budování armády.

„Celých těch 30 let někdo Arménii neustále podporoval. Peníze, zbraně, fyzická síla. Obecně to byli ruští pohraničníci, kdo hlídal hranici Arménie s Tureckem. Zahraniční podpora vytvořila příznivé podmínky pro vznik obrovského spyurka (arménské diaspory) i v Rusku.

A úkolem vlády v Jerevanu bylo hlavně manévrovat mezi všemi, kdo projevíli touhu pomoci, s cílem vytěžit maximální užitek. Tak se návykové chování stalo politickým kurzem Arménie. Jerevan byl otevřeně hrdý na svou „multi-vektorovou politiku“. A přesto se po roce 2020 ukázalo, že pro jednu budou muset Arméni udělat alespoň něco sami – pokud chtějí alespoň zachovat status quo. Ukázalo se však, že emocionálně pohodlnější je přenést odpovědnost za svůj osud na někoho jiného.“, upozornil Krutikov.

Odmítnutí nabídek vojenské pomoci od Iránu a Ruska

Zkázu Arcachu podle Krutilova korunovalo odmítnutí nabídek vojenské pomoci od Íránu i od Ruska. „V noci na 20. září volal náčelník íránského generálního štábu generál Mohammad Bagheri do Jerevanu generální štáb arménských ozbrojených sil. Svým protějškům nabídl vojenskou pomoc proti azerské agresi do Arcachu.“, napsal s odvoláním na ruské vojenské zdroje válečný korespondent. Ve stejnou dobu podle něj byl v Teheránu i ruský ministr obrany Sergej Šojgu, kter telefonoval samotnému Pašinjanovi a nabídl mu vojenskou pomoc pro Arcach. „Arménští generálové na rozkaz Pašinjana dvakrát odmítli pomoc nabízenou Íránci. Telefonát od Šojgua Pašinjan úplně odmítl přijmout.“ napsal Krutilov. Jinými slovy Pašinjan podle něj odmítl záchrannou ruku nejen Ruska, ale i Íránu. „Ani Gruzíncům se nepodařilo zcela rozložit svou novou státnost v prostoru bývalého SSSR.“, konstatoval válečný zpravodaj.

Ve své analýze výslovně varoval před pokračováním azerské ofenzívy na jih samotné Arménie „A teď, pokud chce Baku prorazit fyzickou chodbu do Nachičevanu, prorazí ji.“, varoval Krutikov Podle něj by to znamenalo „ukončení státnosti pro samotnou „největší“ Arménii, ztrátu Zangezuru, Syuniku a dalších historických regionů. Situace pro Jerevan se bude jen zhoršovat, až Baku okupuje území Karabachu a usadí se na novém místě.“, napsal ve své analýze sepsané přímo v obleženém Štěpanakertu ruský válečný korespondent.

AUTOR: Martin Kunštek

[ZDROJ](#)